

[Poul Dam.]

tallet i folketinget dog mindre end de fem sjattedele, som i § 20 i grundloven af 1953 er blevet fastsat som nødvendigt flertal for visse storpoltiske afgørelser, såfremt disse ikke skal bekræftes ved en efterfølgende folkeafstemning.

Det er af disse grunde forståeligt, at der på intet tidspunkt i de siden da forløbne år har været ro omkring den i 1949 truffene beslutning, og det må anses for nødvendigt, at den stillingtagen, der bliver nødvendig i forbindelse med udløbet af Atlantpagtens indledende gyldighedsperiode i 1969, forberedes på en sådan måde, at der kan blive udbredt tillid til den anvendte fremgangsmåde.

Det fremsatte forslag sigter hertil, idet det går ud på, at en af folketinget valgt kommission på 23 medlemmer skal undersøge alle forhold i forbindelse med Danmarks medlemskab af NATO og overveje, om et fortsat medlemskab tjener Danmarks interesser. Arbejdet skulle afsluttes så betids, at folketinget kunne nå at træffe beslutning i sagen inden et år før pagtens tyve års dag. Såfremt denne form vælges, skulle der være mulighed såvel for en mere indgående debat af spørgsmålet som for en væsentligt mere betryggende gennemarbejdning af alle dets aspekter.

Både tilhængere af Atlantpagten og modstandere må være interesserede i, at grundlaget for Danmarks fremtidige forsvars- og udenrigspolitik bliver sagligt oplyst i størst mulig udstrækning, fordi dette er forudsætningen for en virkelig folkelig tilslutning til den politik, der føres. Det foreliggende forslag skal tjene dette formål, og jeg tillader mig at anbefale det til folketingets velvillige behandling.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede udenrigsminister, for at han kan give tinget en tidligere anmeldt redegørelse.

Udenrigsministeren (Per Hækkerup): Næppe noget politisk spørgsmål afspejler mere de grundlæggende internationale uoverensstemmelser end nedrustningsspørgsmålet. Nedrustningen kan derfor heller ikke stå alene, men må ses og vurderes i sammenhæng med den almindelige internationale

situation. Det er således almindeligt erkendt, at der sideløbende med nedrustningsprocessen må udvikles institutioner, der ved fysiske midler kan sikre freden i en nedrustet verden, ligesom der må opbygges et retsmaskineri til afgørelse af de tvistigheder, der også vil opstå i en verden, der er nedrustet. Denne erkendelse har bl. a. fundet udtryk i den amerikansk-sovjetiske fælleserklæring af 20. september 1961 om principperne for fremtidige nedrustningsforhandlinger, hvori det siges, at USA og Sovjetunionen er enige om, at der samtidig med nedrustningens gennemførelse må tages skridt til at styrke institutioner til opretholdelse af freden og til bilæggelse af internationale tvistigheder ved fredelige midler. Navnlig de små lande har en vital interesse i at støtte udviklingen henimod en international retsorden. Hertil kan de for eksempel bidrage ved at styrke Den internationale Domstol, der — selv hvor vigtige nationale anliggender står på spil — har vist sin evne til at træffe afgørelser, der er blevet respekteret af parterne.

I efterkrigstiden er retstanken især søgt sikret ved at støtte og udbygge De Forenede Nationer til et effektivt redskab for den internationale retsorden. Dette er naturligvis ikke et mål, som er umiddelbart foreliggende. Men ved i den aktuelle internationale situation at yde vort bidrag til at bevare og styrke FN som et effektivt fredsinstrument kan vi på længere sigt bidrage til at skabe forudsætninger for en udvikling henimod dette fremtidsmål. Den danske vilje til at yde vort bidrag til at styrke FN's fredsarbejde er kommet til udtryk på mange måder, bl. a. i vor aktive deltagelse i FN's fredsbevarende aktioner i det mellemste østen, i Congo og på Cypren samt ved det initiativ, som Danmark — sammen med Norge og Sverige — har taget til opstilling af en permanent militær beredskabsstyrke, som med kort varsel vil kunne stilles til disposition for FN med henblik på deltagelse i fredsbevarende FN-aktioner.

For vurderingen af de aktuelle nedrustningsmuligheder er det betydningsfuldt at gøre sig de militærstrategiske forudsætninger klar. Det afgørende træk i den strategiske situation efter den anden verdenskrig er udviklingen af kernevåben og strategiske fremføringsmidler hertil, navnlig de relativt usårlige våbensystemer, som er blevet ud-